

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійних занять з дисципліни «Основи сталого розвитку»
здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Управління проектами»
зі спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07
«Управління та адміністрування»
денної та заочної форм навчання

Методичні вказівки до самостійних занять з дисципліни «Основи сталого розвитку» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Управління проєктами» зі спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання / Укл.: В.В.Круглікова. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. 18 с

Укладач: Круглікова В.В., к.е.н, доц.

Рецензент : Левченко Н.М., д. з держ. упр., проф.

Відповідальний за випуск: Ткаченко А.М. д.е.н., проф., зав.каф.
БТУ

Затверджено
на засіданні кафедри
«Бізнесу та управління»
Протокол № 2 від 28.08.25
Рекомендовано до видання

НМК
Факультет бізнес-технологій та економіки
Протокол №1 від. 29.08.25

ЗМІСТ

Загальні положення	4
Цілі сталого розвитку 2016-2030	5
Плани самостійних занять	7
Тема 1 Виникнення та розвиток концепції сталого розвитку	7
Тема 2. Роль ООН у визначенні та втіленні ідей сталого розвитку	7
Тема 3. Проблемне поле сталого розвитку	8
Тема 4. Диспропорційність економічного розвитку: основні причини та наслідки.	10
Тема 5. Соціальні виклики в сучасному світі	10
Тема 6.Можливості збереження природної основи сталого розвитку	11
Тема 7. Зелена економіка як механізм реалізації концепції сталого розвитку	12
Тема 8. Проблема збереження ресурсів України	13
Тема 9. Проблема забруднення навколишнього середовища	13
Тема 10. Україна на шляху сталого розвитку	14
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	17

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Самостійна робота студента з дисципліни «Основи сталого розвитку» є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів: набуття додаткових знань, перевірка отриманих знань на практиці, вироблення фахових та дослідницьких вмінь та навичок.

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни «Основи сталого розвитку» над конкретною дисципліною визначають навчальна програма дисципліни, методичні матеріали, завдання та вказівки викладача. Самостійна робота студента забезпечує система навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручники, навчально-методичні посібники, навчально-методичний комплекс дисципліни тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи з дисципліни «Основи сталого розвитку» студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендують відповідну наукову та фахову монографічну і періодичну літературу. Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни студенти можуть виконувати у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік самостійної роботи доводять до відома студентів на початку поточного семестру.

Самостійну роботу студентів з дисципліни «Основи сталого розвитку» організовує викладач через систему домашніх завдань, виконання яких має оцінювати викладач, і ця оцінка має входити до семестрової оцінки студента. Завдання самостійної роботи студенти можуть виконувати індивідуально. Контроль за виконанням самостійної роботи здійснюють згідно з вимогами і критеріями, описаними у навчально-методичному комплексі дисципліни. Формами контролю за самостійною роботою може бути усне опитування на практичному занятті та перевірка письмових, або електронних робіт.

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 2016-2030

У вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН для прийняття Порядку денного в галузі розвитку на період після 2015 року (далі – Саміт). Саміт розглядається світовою спільнотою як подія історичного значення. Проблематика Саміту охоплювала всі аспекти соціально-економічного розвитку, конкурентоспроможності країн, екологічної та енергетичної безпеки, глобального партнерства для розвитку, а обсяг ґрунтовної підготовчої роботи мав прецедентів в історії.

Після Саміту перед країнами членами ООН постали нові завдання адаптації визначених на глобальному рівні цілей та їх моніторингу. В Україні також розпочалась робота зі встановлення цілей сталого розвитку на 2016-2030 роки, відповідних завдань та показників для моніторингу досягнення цілей.

Ціль 1. Подолання бідності у всіх її формах та усюди .

Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства.

Ціль 3. Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх в будь-якому віці.

Ціль 4. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх (**варіант 12**).

Ціль 5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчаток.

Ціль 6. Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх.

Ціль 7. Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх .

Ціль 8. Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх (**варіант 16**).

Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям .

Ціль 10. Скорочення нерівності всередині країн і між ними.

Ціль 11. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й

екологічної стійкості міст і населених пунктів .

Ціль 12. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва.

Ціль 13. Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками .

Ціль 14. Збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку .

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття

Ціль 16. Сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях (**варіант 24**).

Ціль 17. Зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках Глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

ПЛАНИ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1 Виникнення та розвиток концепції сталого розвитку Запитання про самоконтролю

1. Сутність поняття «глобалізація»: темпи та індикатори розвитку
2. ТНК та їх вплив на економіку та соціальний розвиток країн світу.
3. Міграції як один з проявів глобалізації.
4. Основні позитивні та негативні ефекти глобалізації.

Тема 2. Роль ООН у визначенні та втіленні ідей сталого розвитку. Показники сталого розвитку

1. Індекс конкурентоспроможності країн світу (методика розрахунку, розподіл країн світу за величиною індексу, місце України).
2. Індекс людського розвитку (методика розрахунку, розподіл країн світу за величиною індексу, місце України).
3. Індекс EPI (Enviromental Performents Index) (методика розрахунку, розподіл країн світу за величиною індексу, місце України).
4. Індекс екологічного сліду (методика розрахунку, розподіл країн світу за величиною індексу, місце України).

Тема 3 : Проблемне поле сталого розвитку Виміри стійкого розвитку регіонів України

1. Фактори, що зумовили проблеми збалансованого розвитку України
2. Завдання, які потрібно вирішити для забезпечення переходу України до збалансованого розвитку
3. Методики оцінки рівня стійкого розвитку регіонів України
4. Характеристика груп регіонів України за рівнем стійкого розвитку
5. Інституції, що реалізують державну політику у сфері стійкого розвитку.
6. Критерії та показники переходу України на модель стійкого

розвитку, що містяться у нормативно-правових документах.

7. Економічні та адміністративні методи стимулювання населення та суб'єктів господарювання щодо здійснення соціально- та еколого-орієнтованої політики.

Тема 4 : Диспропорційність економічного розвитку: основні причини та наслідки

1. Дивергенція економічного розвитку країн світу за показниками ВВП, ВВП/на душу населення. Динаміка показників.

2. Аналіз територіальних відмінностей країн світу за показниками: big-mac-index та Global Happiness level.

3. Проблема розшарування населення на прикладі окремих країн світу. (індекс Джині).

4. Проблеми економічної нерівності та бідності в Україні.

Тема 5 : Соціальні виклики в сучасному світі

Продовольча проблема на шляху її вирішення

1. Аналіз статистичних даних щодо недоїдання та голоду в світі.

2. Причини загострення продовольчої проблеми. Типи харчування в світі.

3. Зелена революція: витоки, результати, перспективи.

4. Екологічні проблеми землеробства: забруднення ґрунтів, опустелювання, ерозія ґрунтів.

5. Органічне землеробство та перспективи його розвитку в світі і Україні.

Тема 6 : Можливості збереження природної основи сталого розвитку

1. Основні загрози природно-техногенній безпеці.

2. Аналіз кількості та масштабів надзвичайних ситуацій в світі (характеристика найбільш масштабних подій).

3. Аналіз кількості та масштабів надзвичайних ситуацій в

4. Україні (характеристика найбільш масштабних подій).

5. Механізми забезпечення природно-техногенної безпеки (організації, документи, механізми впливу).

Тема 7 : Зелена економіка як механізм реалізації концепції сталого

Розвитку

1. Світові тенденції щодо лісовкритих площ: основні загрози.
2. Механізми захисту лісів.
3. Проблема збереження біорізноміння.
4. Проблема лісокористування в Україні.

Тема 8 : Проблема збереження ресурсів України

1. Концепція зеленої економіки.
2. Нормативно-правові передумови формування зеленої економіки в Україні.
3. Особливості запровадження зелених технологій у основних галузях економіки України.
4. Приклади реалізації проектів зеленої економіки в Україні.

Тема 9 : Проблема забруднення навколишнього середовища

Проблема поводження з відходами та повторної переробки сировини

1. Поняття та види рециклінгу.
2. Види відходів, придатних для використання.
3. Зарубіжний досвід поводження з відходами.
4. Поводження з твердими побутовими відходами.
5. Напрями та механізм державної політики поводження з відходами в Україні.

Тема 10 : Україна на шляху сталого розвитку

Виміри стійкого розвитку регіонів України

1. Фактори, що зумовили проблеми збалансованого розвитку України
2. Завдання, які потрібно вирішити для забезпечення переходу України до збалансованого розвитку

3. Методики оцінки рівня стійкого розвитку регіонів України
4. Характеристика груп регіонів України за рівнем стійкого розвитку
5. Інституції, що реалізують державну політику у сфері стійкого розвитку.
6. Критерії та показники переходу України на модель стійкого розвитку, що містяться у нормативно-правових документах.
7. Економічні та адміністративні методи стимулювання населення та суб'єктів господарювання щодо здійснення соціально- та еколого- орієнтованої політики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Аналітичний звіт «Підходи до впровадження розумної спеціалізації на регіональному рівні». URL : https://eap-csf.eu/wp-content/uploads/SMART-specialization_BELARUS.pdf.
2. Бауман Ю. Т. Роль територіальних громад у повоєнному відновленні України: механізми залучення фінансування (адмініс- тративно-правовий аспект). *Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості* : збірник тез доповідей Сьомої щорічної всеукраїн- ської науково-практичної конференції, м. Київ, 25 серпня 2023 р. С. 72–76.
3. Білоруська К. Соціальні ініціативи. Чи стане український бізнес відповідальним. URL : <https://nv.ua/ukr/biz/experts/socialni-iniciativi-chi-stane-ukrajinskiy-biznes-vidpovidalnim-50051904.html>
4. Бостром Нік. Суперінтелект. Стратегії і небезпеки розвитку розумних машин / пер. з англ. А. Ящук. К. : Наш формат, 2020. 408 с.

5. Буди́ко О. В., Галатов Б. М. Корпоративна соціальна відповідальність як інструмент бізнес-стратегії розвитку підприємств. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2023. № 1 (6). С. 47–59.
6. О. М. Вітер, О. В. Килин, Н. М. Стручок. Європейські стратегії післявоєнної відбудови економіки. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. № 16. С. 15–21.
7. Гриценко А. А. Економічні суперечності глобалізації і локалізації та їх сучасні прояви. *Економічна теорія*. 2022. № 4. С. 5–29.
8. Громоздова Л., Громоздов В. Глобальні цілі сталого розвитку в регіональній політиці України. *Міжнародна економічна політика*. 2017. № 2. С. 173–187.
9. Економіка та управління персоналом: магістерський курс : навчальний посібник / Шубалий О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І., Нужна О. А., Гордійчук А. І., Шубала І. В., Косінський П. М., Хілуха О. А. ; за заг. ред. О. М. Шубалого. Луцьк : Надстир'я, 2024. 344 с.
10. ЄС-Україна: постійна підтримка і майбутня відбудова (нова інфографіка). URL : https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/STR_ReliefandReconstruction%20_Factsheet-UKR_1.pdf
11. Жаліло Я. А. Пріоритет «згуртована країна» у вимірах регіональних стратегій. К. : УНЦПД, 2020. 32 с.
12. Жирук Т. В. Загальнотеоретичні особливості та види інвестицій в нерухомість в Україні та країнах Європейського Союзу. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3457/3385>
13. Жученко С. В. Фінансування соціального та доступного житла в контексті досягнення цілей сталого розвитку :

дис. ... д-ра філос. : 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Суми, 2023. 253 с.

14. Завгородня С. Інвестиції у первинну житлову нерухомість у період війни / Центр економічних і соціальних досліджень НІСД. URL : https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-08/az_nerukhomist_13082024.pdf
15. Зелений і безпечний Європейський Союз : монографія / А. О. Бояр (кер. авт. кол.), І. В. Кицюк, Н. І. Романюк та ін. ; за ред. А. О. Бояра, В. Й. Лажніка. Луцьк : Вежадрук, 2023. 592 с.
16. Івахненко А. В. Пріоритетні напрями міжнародних інвестицій в сучасній українській економіці. *Вісник НТУ «ХПІ» (еко- номічні науки)*. 2020. С. 78.
17. Коляда Т. А. Інвестиційні інструменти післявоєнного відновлення територіальних громад України. *Економіка відновлення міст* : збірник матеріалів Міжнародного урбаністичного форуму / Київський національний економічний університеті імені Вадима Гетьмана, м. Київ, 22–23 березня 2023 року. К. : КНЕУ, 2023. 410 с.
18. Коляда Т. А. Фінансове забезпечення сталого розвитку територіальних громад України як чинник реальної децентралізації повоєнного відновлення. *Бізнес Інформ*. 2024. № 7. С. 385–393.
19. Коляда Т. А., Прозоров Ю. В. Новітні цифрові фінансові інструменти: сутність і перспективи використання при відбудові постраждалих територіальних громад України. *Проблеми економіки*. 2024. № 2 (60). С. 247–253.
20. Косич М. В. Досвід післявоєнного відновлення країн світу: уроки для України. *Вісник економіки транспорту і промис- ловості*. 2024. № 86. С. 106–113.
21. Креативна економіка, діджиталізація бізнесу і сталий розвиток : методичні вказівки до теоретико-практичного курсу / Гобир І. Б., Паневник Т. М., Побігун С. А.,

- Войтків Л. С., Мельни-чук І. В., Обельницька Х. В., Кравченко В. Ю. Івано-Франківськ, 2023. 69 с.
22. Креативна економіка: нова економічна епоха XXI ст. Концепт креативної економіки «Глобальні тренди, потенціал та перспективи розвитку креативної економіки в Україні» / Центр розвитку креативної економіки. 2021. 68 с.
23. Мартиненко В. В. Реалізація політик сталого розвитку в умовах фінансової децентралізації: досвід країн ЄС. *Інноваційна економіка*. 2023. № 3. С. 50–56.
24. Мацука В. М. Інвестиційна діяльність України в глобальному середовищі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. С. 22–23.
25. Михайлов Д. Уряд розширив допомогу для ВПО. Про які категорії йдеться. 2024. 30 січ. URL : <https://suspilne.media/673226-urad-rozsiriv-dopomogu-dla-vpo-pro-aki-kategorii-jdetsa>.
26. Пугаченко О. Б., Гредякін О. М. Цілі сталого розвитку: ретроспектива, передумови прийняття, склад і суть. *Здоров'я і суспільство в умовах війни*. 2022. С. 290.
27. Руда М. В., Яремчук Т. С., Бортнікова М. Г. Циркулярна економіка в Україні: Адаптація європейського досвіду. *Менеджмент та підприємництво в Україні: Етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. Вип. 3, № 1. С. 212–222.
28. Серія FTSE4 Good Index. URL : <https://ua.nesrakonk.ru/ftse4good-index/>
29. Скорик М. О. Європейський досвід забезпечення сталого економічного розвитку сільських територій. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 3. С. 195–202.
30. Солодкова К., Бойчук Д. Копенгагенські та мадридські критерії вступу до Європейського Союзу: Перспективи для України. *Молодий вчений*. 2019. № 11 (75). С. 400–

31. Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України (за матеріалами вибіркового обстеження) / Держ- стат України. 2022. URL : https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/07/sdhd_22.pdf
32. Україна майбутнього: вступ до ЄС, повоєнна відбудова, екологічні проблеми та енергетична незалежність очима пересічного українця. Аналітична записка на основі всеукраїнського соціологічного опитування. 2024. URL : <https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2024/03/analitichna-zapyska-ukrayina-majbutnogo.pdf>
33. Федірко Б. О. Співробітництво України та Європейського Союзу у сфері реформування системи місцевого самоврядування. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2024. Вип. 37. С. 55–62.
34. Фонд Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля підтримує Україну в протистоянні викликам. *Урядовий портал*. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/fond-skhidnoievropeiskoho-partnerstva-z-enerhoefektyvnosti-ta-dovkillia-pidtrymuie-ukrainu-v-protystoianni-vyklykami-iuliia-pidkomorna>
35. Яровенко Т. С. Розвиток міст України у контексті інтеграції до ЄС. Програмний комітет. 2023. С. 220.

Додаткова література

1. Алимов О.М. Потенціал сталого розвитку України на шляху реалізації інтеграційного вибору держави / О.М. Алимов - Київ: ДУ "Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України", 2014. - 518 с.
2. Аналіз сталого розвитку - глобальний і регіональний контексти / [наук. кер. проекту М. З. Згуровський]; Світ. центр даних з геоінформатики та сталого розв., Ін-т приклад. систем. аналізу НАН України і МОН України. - К.: НТУУ "КПІ", 2010 . Ч. 1 : Глобальний аналіз якості та безпеки життя людей / [відп. ред. В.Я. Шевчук ; виконавці: А. О. Болдак та ін.]. - 2010. - 252 с.
3. Вахович І.М. Регіональна конвергенція фінансового забезпечення сталого розвитку України: монографія/ І.М.Вахович, І.В.Ропотан.- Луцьк: Волиньполіграф, 2014.- 219 с.
4. Дронова О.Л. Фактори ризику техногенних надзвичайних ситуацій в Україні / О.Л. Дронова; Нац. акад. наук України, Ін-т географії. - К.: Ін-т географії, 2011. - 268 с.
5. Інституціональні засади та інструментарій збалансованого природокористування / С.К. Харічков та ін. - О. :ІПРЕЕД, 2010. - 484 с.
6. Куценко В.І. Сталий розвиток: стратегія і тактика формування через призму соціогуманітарної сфери / В.І. Куценко – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2012. 167 с.
7. Лісовський С.А. Природа і суспільство: баланс інтересів на теренах України / С.А. Лісовський. - К.: Інститут географії, 2009. – 300 с.
8. Маруняк Є.О. Глобалізація та її вплив на розвиток регіонів України / Наук.ред. Руденко Л.Г. – К.: Реферат, 2007. – 224 с.
9. Наукові засади розробки стратегії сталого розвитку України: монографія. –Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2012. – 714 с.
10. Розвиток України в умовах глобалізації та скорочення природно-ресурсного потенціалу /М.М. Коржнєв, Ю.Р. Шеляг-Сосонко, М.М. Курило та ін. НАН України, Ін-т телекомунікацій і глобал. інформац. простору. – К.: Логос,

2009. - 195 с.

11. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України. – К.: Логос, 1999. – 568 с.
12. Сорос Дж. Криза глобального капіталізму / Дж. Сорос - К.: Основи, 1999.- 259 с.
13. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія / В.Г. Потапенко – К.: НІСД, 2012. – 360 с.
14. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку / С.А. Лісовський. – Житомир, 2007. – 108 с.
15. Національна парадигма сталого розвитку України / Нац. акад. наук України, Держ. установа / За заг. ред. Б. Є. Патона. - К.: Держ. установа "Ін-т економіки природокористування та сталого розв. Нац. акад. наук України", 2012. - 71 с.
16. Немец Л.Н. Устойчивое развитие: социально-географические аспекты (на примере Украины). –Х., 2003. –383 с.
17. Оцінка виконання стану підсумкових документів Всесвітнього саміту зі сталого розвитку (Йоханнесбург, 2002) в Україні / За ред. Л.Г. Руденко –К.: Академперіодика, 2004. – 208 с.
18. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» – Пер. з англ. - К.: Інтелсфера, 2000. – 360 с.
19. Сталий розвиток: світоглядна ідеологія майбутнього / За ред. акад. НААН України М. А. Хвесика. - К.: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розв. НАН України», 2012. – 465 с.
20. Стан виконання в Україні положень «Порядку денного на ХХІ століття» (2012-2012) / За ред. Руденко Л.Г. – К.: Академперіодика, 2014. – 359 с.
21. Стратегія сталого розвитку: підруч. для вищ. навч. закл. / Боголюбов В. Херсон : Олдіплюс, 2012. - 444 с.
22. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С.Філіпенко, В.С. Будкін, А.С. Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
23. Україна: основні тенденції взаємодії суспільства і природи у ХХ ст.(географічний аспект) / Під. ред. Л.Г. Руденка. – К.: Академперіодика, 2005. – 320 с.

Список інтернет-ресурсів

1. Всесвітній банк, статистична інформація: <http://data.worldbank.org/indicator>
2. Всесвітня організація здоров'я, статистична інформація: http://www.who.int/gho/mdg/environmental_sustainability/en/
3. Глобальний енергетичний статистичний щорічник: <https://yearbook.enerdata.net/>
4. Демографічні піраміди за країнами світу: <http://populationpyramid.net/kenya/>
5. Доповідь з міжнародної конкурентоспроможності: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/>
6. Доповідь ООН щодо Цілей розвитку тисячоліття: [http://www.un.org/millenniumgoals/2015 MDG Report/pdf/MDG %202015% 20rev%20%28July%201%29.pdf](http://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20%28July%201%29.pdf)
7. Доповідь ООН щодо людського розвитку: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2014>
8. Індекс Біг-Мака: <http://www.economist.com/content/big-mac-index>
9. Індекс екологічної ефективності: <http://epi.yale.edu/epi>
10. Індекс рівня корупції: <http://www.transparency.org/cpi2013/results/>
11. Інститут світової політики, еколого-економічні показники: <http://www.earth-policy.org/publications/C39>
12. Мережа глобального екологічного сліду: http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/footprint_data_and_results/
13. Міжнародна морська організація: <http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/Pages/Default.aspx>
14. Міжнародний дослідний інститут політики у сфері харчування: <https://www.ifpri.org/about>
15. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, статистична інформація: <http://faostat3.fao.org/home/E>
16. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>

17. Статистична інформація щодо концентрації парникових газів в атмосфері: <http://www.esrl.noaa.gov/gmd/ccgg/trends/graph.html>
18. Факти про здоров'я та навколишнє середовище: <http://www.greenfacts.org/en/ecosystems/figtableboxes/table2-1-trends-use-ecosystems-provisioning.htm>
19. Фонд народонаселення ООН, статистична інформація: Режим доступу: <http://www.unfpa.org/world-population-trends>